

[Axel Kristensen.]

er det den kommune, hvor de sidst har haft bopæl, der skal skaffe dem bolig, men der står ikke, hvor de sidst har haft lovlig bopæl. I stedet for at rette på årsagen til de forkerte ting, som har gjort ulykker helt tilbage til 20'erne i Hvidovre og Gladsaxe, da de havde disse store problemer, kører man videre og siger, at sommerhuse ikke må være over 50 m². Det er meget nyttigt at få at se, at man bærer sig så urimeligt ad; så kan det påtales.

Må jeg føje til, at venstre og de konservative på dette område har fremsat et lovforslag. Jeg er glad for, at man har medtaget nogle af de resultater, vi nåede til i udvalget i fjor og i efteråret, idet man har accepteret reglen om, at man hvert femte år i hvert fald skal tage en revision. Det synes jeg er meget nyttigt. Men der er ting, man ikke har medtaget. Man har ikke medtaget, at der skal være tilstrækkelig byggemodning. Det er ikke nok, at man udvikler tilstrækkelig store inderzoner, hvis ikke man kan få lov til at bygge dér, for kommunerne giver ikke tilladelse til at bygge, hvis der ikke er kloakker. Man fremkalder altså ikke ved blot at lave en stor inderzone det store udbud, som er nødvendigt for at få rimelige priser. Hvis man ikke vil træffe foranstaltninger til byggemodning, er det andet temmelig værdiløst, og derfor må vi fra vor side sige, at selv om man har taget ting, og væsentlige ting, i vort forslag med, så har man udeladt andet, der var helt afgørende. Det er min fulde og faste overbevisning, at de almindelige økonomiske love også gælder for jord, at forholdet er det enkle, at det er udbud og efterspørgsel, der, når det kommer til stykket, bestemmer priserne; og når man hindrer tilstrækkeligt udbud ved, at grundene ikke er byggemodne, så får man de formidable priser, og der findes intet andet middel herimod end at gøre grundene byggemodne. Det bliver ikke billigere ved, at kommunerne køber. Når man taler om, at det vil være en uhyre stor byrde for kommunerne at foretage den fornødne kloakering, er det efter min opfattelse forkert. En kloakering — og her er kun tale om hovedkloakker — kan vel laves for — det vil være forskelligt fra sted til sted — omkring 4 kr. pr. m² for de arealer, der skal afvandes;

men dér, hvor kommunerne har købt jorden for at være herre over udviklingen, koster det omkring 20 kr. pr. m². Det vil sige, at kommunerne investerer deres penge i jordkøb og derved fritager dem, der ellers skulle have ligget med jorden, for at betale skatter og afgifter i disse år i stedet for at byggemodne jorden, således at folk blev nødt til at sælge.

Sandheden er jo den enkle, at hvis kommunen laver byplan og giver tilskud til at bygge, og den har byggemodnet jorden ved hovedkloakering, vil disse jorder blive vurderet op, således at ejerne normalt ikke vil kunne ligge med dem og bære de forøgede udgifter, hvilket atter vil fremkalde et stort udbud. Nu går man den omvendte vej: kommunen køber jorden og lader være med at kloakere den og får derved et meget stort rentetab.

Vi har fra vor side talt om disse urimelige priser i de sidste 4-5 år, og jeg beklager alvorligt, at det forslag, vi fremsatte, ikke blev færdigbehandlet og ikke blev gennemført. Den eneste divergens viser sig jo nu at have været, at man ikke ville forpligte kommunerne til at foretage byggemodningen, som er helt nødvendig, hvis dette problem skal løses. Havde man gjort det for 1 år siden, da vi fremsatte vore forslag, havde vi været meget nærmere ved fornuftige priser, end der er tale om nu.

Man har for byplanlovgivningen lavet samme begrænsning i, hvad man må bygge i yder- og i mellemzonerne, som man har for byudviklingsloven, og derfor kan jeg nøjes med at sige, at dér har vi selvfølgelig samme opfattelse: disse begrænsninger er for skarpe. Man har tillige indført en bestemmelse om ekspropriationsret, og den synes jeg er meget urimelig, for det er jo ikke rigtigt, at den enkelte er i stand til at hindre udviklingen. Det offentlige kan jo lave de veje, man vil, hen over en mands marker eller jorder eller hvor som helst; hvis man skal have offentlige veje gennemført, har man magtmidler til at gøre det. Hvis man skal bruge arealerne til offentlige formål, kan man overtage dem ved ekspropriation; men hvis man synes, at det er pæner, at her bliver bygget en villaby eller højhuse, kunne man ikke tidligere tage jorden fra ejeren, og det er det, man vil kunne nu.